

Briselē, 2024. gada 15. februārī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2024/0035(COD)

6241/24
ADD 5

COPEN 60
DROIPEN 25
FREMP 69
CYBER 36
ENFOPOL 61
JAI 199
CODEC 404

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2024. gada 7. februāris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: SWD(2024) 34 final

Temats: KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS
Pavaddokuments dokumentam - Priekšlikums - Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un seksuālu vardarbību pret bērniem atspoguļojošu materiālu apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI (pārstrādāta redakcija)

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2024) 34 *final*.

Pielikumā: SWD(2024) 34 *final*

Strasbūrā, 6.2.2024.
SWD(2024) 34 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva

par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un seksuālu vardarbību pret bērniem atspoguļojošu materiālu apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI (pārstrādāta redakcija)

{COM(2024) 60 final} - {SEC(2024) 57 final} - {SWD(2024) 32 final} -
{SWD(2024) 33 final}

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI, ar ko groza Direktīvu 2011/93/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un seksuālu vardarbību pret bērniem atspoguļojošu materiālu apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI

A. Rīcības nepieciešamība

Kāpēc? Kāda ir risināmā problēma?

Seksuāla vardarbība pret bērniem ietekmē **sabiedrisko drošību** ES un **pārkāpj Hartā noteiktās bērnu pamattiesības**. Tā ir **sabiedrības veselības problēma**, kas palielina kopējo slogu, ko rada aizvien lielāks nopietnu garīgās un fiziskās veselības problēmu risks visā cilvēka dzīves laikā, un rada ekonomisku slogu indivīdiem, ģimenēm un sabiedrībai. Tā kā daudzi cietušie nespēj atzīties, par ievērojamu daļu nodarījumu netiek ziņots, ņemot vērā cietušo agrīno vecumu un apstākļus, kuros notiek vardarbība, proti, bieži tā notiek ģimenē vai citādos uzticamos apstākļos. Attiecībā uz attālinātu tiešraides seksuālu vardarbību pret bērniem iespējas izmeklēt nodarījumus un saukt pie atbildības par tiem joprojām ir ļoti ierobežotas pat tad, ja par noziegumiem tiek ziņots vai ja tie tiek citādi atklāti. Tādēļ ir jāturpina stiprināt krimināltiesisko reakciju uz seksuālu vardarbību pret bērniem, lai novērstu pašreizējās nepilnības, kas pastāv vai ir radušās kopš sākotnējā ES regulējuma pieņemšanas 2011. gadā. Problēmu var rezumēt šādi.

1. Bērnu **pieaugošā klātbūtnē tiešsaistē** un tehnoloģiju nesenā attīstība, piemēram, plaši izplatīta tiešraides straumēšana un virtuālās pasaules, rada jaunas iespējas pastrādāt vardarbību, jo bērni bieži tiek uzrunāti tiešsaistē vai seksuāla vardarbība tiek straumēta tiešraidē kā pakalpojums pēc pasūtījuma.
2. **Dalībvalstis ir spēkā atšķirīgi tiesiskie regulējumi** attiecībā uz izmeklēšanu un saukšanu pie kriminālatbildības, un tādēļ netiek nodrošināta seksuālas vardarbības pret bērniem un bērnu seksuālas izmantošanas rezultatīva apkarošana. Tas rada problēmas tiesībsardzības iestādēm, jo ir grūtības identificēt vainīgos un vākt pierādījumus.

Praksē abi iepriekš minētie jautājumi kopā noved pie plašas nesodāmības par smagiem noziegumiem, kas ietekmē cietušos bērnus visa mūža garumā.

3. Centieni **novērst seksuālu vardarbību pret bērniem** un **palīdzēt cietušajiem** joprojām ir **ierobežota** rakstura, ar neskaidru rezultativitāti un koordinācijas trūkumu starp attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Ko ar šo iniciatīvu paredzēts panākt?

Papildus tiešsaistes pakalpojumu sniedzēju lomas reglamentēšanai, kam Komisija pievēršās 2022. gada maija priekšlikumā regulai, ar ko paredz noteikumus seksuālas vardarbības pret bērniem novēršanai un apkarošanai (COM(2022) 209), ir nepieciešams papildināt spēkā esošo krimināltiesību regulējumu, lai nodrošinātu tā efektivitāti. Vispārīgais mērķis ir **uzlabot no seksuālas vardarbības pret bērniem cietušo identificēšanu, aizsardzību un atbalstu**, nodrošināt **efektīvu novēršanu un atvieglot izmeklēšanu**. Konkrētie mērķi ir šādi: 1) nodrošināt kriminālatbildības noteikšanu par visu veidu seksuālu vardarbību pret bērniem un bērnu seksuālu izmantošanu tiešsaistē, 2) nodrošināt, ka valstu noteikumos par izmeklēšanu un saukšanu pie kriminālatbildības tiek paredzēta rezultatīva rīcība pret seksuālu vardarbību pret bērniem un bērnu seksuālu izmantošanu, un 3) uzlabot novēršanu un aizsardzību, atbalstu un palīdzību cietušajiem, pieprasīt dalībvalstīm sistemātiski vākt statistikas datus par seksuālu vardarbību pret bērniem un nodrošināt pastiprinātu koordināciju starp dalībvalstīm un valsts līmenī – starp visām iesaistītajām pusēm. Priekšlikums arī atjaunina spēkā esošā regulējuma formulējumus, terminu "bērnu pornogrāfija" aizstājot ar "seksuālu vardarbību pret bērniem atspoguļojoši materiāli", lai ņemtu vērā starptautiski pieņemtos standartus un tādējādi izvairītos no netīša iespaida par leģitimizēšanu, ko rada saistība ar pieaugušo pornogrāfiju, kas ir legāla.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)

Nepilnības esošajā regulējumā lielā mērā ir radušās tiešsaistes dimensijas dēļ, kas pēc būtības ir pārrobežu dimensija, jo īpaši attiecībā uz tiešraides straumēšanu vai iedraudzināšanu tiešsaistē. Ja nebūtu kopīgu noteikumu, dalībvalstis saskartos ar šķēršļiem, konkrēti: i) novēršot to nodarījumu izdarīšanu savā teritorijā, kas saistīti ar seksuālu vardarbību pret bērniem, ii) izmeklējot noziegumus ar pārrobežu dimensiju, kas saistīti ar seksuālu vardarbību pret bērniem, un saucot pie kriminālatbildības par to izdarīšanu, un iii) identificējot cietušos un sniedzot tiem palīdzību.

B. Risinājumi
Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais risinājums (ja ir). Ja nav, tad kāpēc?
<p>A risinājums — mērķorientēti tiesību aktu pielāgojumi, kas paredzēti, lai precizētu pašreizējā regulējuma neskaidrības, nodrošinātu saskaņotību ar jauniem instrumentiem un uzlabotu pieejamās informācijas kvantitāti un kvalitāti.</p> <p>B risinājums — A risinājums plus tiesību aktu grozījumi, ar ko maina noziedzumu definīcijas, lai ņemtu vērā pašreizējo un paredzamo tehnoloģiju attīstību.</p> <p>C risinājums — B risinājums plus tiesību aktu grozījumi, ar ko nodrošina rezultatīvāku novēršanu, palīdzību cietušajiem, kā arī izmeklēšanu un saukšanu pie kriminālatbildības, ņemot vērā šīs parādības pārrobežu dimensiju. Šis ir vēlamais risinājums.</p>
Kāds ir dažādu ieinteresēto personu viedoklis? Atbalsts konkrētiem risinājumiem
<p>Ieinteresētās personas ir aicinājušas Komisiju pārskatīt regulējumu. Tās ir apstiprinājušas, ka ir bijusi jūtama ietekme uz bērniem, ko rada atšķirības kriminālatbildības noteikšanā saistībā ar jaunām tendencēm, ko sekmē vai atvieglo tehnoloģiju attīstība un bērnu un to izmantotāju pieaugošā klātbūtne tiešsaistē, jo īpaši kopš Covid-19 pandēmijas. Jo īpaši tika konstatēts, ka problēmas, kas saistītas ar šādu nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kā arī cietušo identificēšanu, jārisina, izmantojot efektīvāku pieeju. Ieinteresētās personas turklāt norādīja, ka ir labāk jāņem vērā seksuālas vardarbības pret bērniem un bērnu seksuālas izmantošanas nodarījumu specifika, tostarp problēmas, ar kurām cietušie saskaras ziņojot, ilga laika posms starp nodarījuma izdarīšanu un cietušā spēju par to runāt, vajadzība pēc mērķorientētas novēršanas un palīdzības cietušajiem, kā arī grūtības, ko rada tādas parādības kā ceļojoši dzimumnoziedznieki. Kopumā ieinteresētās personas atbalstīja regulējuma mērķorientētu atjaunināšanu, jo īpaši, lai risinātu problēmu, kas saistīta ar attālinātu tiešraides seksuālu vardarbību pret bērniem.</p>
C. Vēlamā risinājuma ietekme
Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) priekšrocības
<p>Paredzams, ka iniciatīva uzlabos no seksuālas vardarbības pret bērniem cietušo identificēšanu, aizsardzību un atbalstu, kā arī nodrošinās efektīvāku novēršanu un atvieglos izmeklēšanu. Tādējādi, darot pieejamus efektīvākus izmeklēšanas instrumentus un pielāgojot krimināltiesību regulējumu, mazināsies plaši izplatītā nesodāmība par attālinātu tiešraides seksuālu vardarbību pret bērniem. Tas ir paredzēts, lai nodrošinātu, ka seksuālas vardarbības pret bērnu pasūtīšana, lai to straumētu privātā tiešraidē noziedzniekam, ir krimināli sodāma neatkarīgi no pašas seksuālas vardarbības un ka līdzīgi tiek noteikta kriminālatbildība par mēģinājumiem uzbrukt bērnam, lai to pakļautu seksuālai vardarbībai, izmantojot tiešsaistes kanālus, piemēram, tērētavas vai spēļu platformas. Turklāt iniciatīva ļautu, izmantojot garākus laika posmus, ņemt vērā ilgstošās bailes un traumas, kas bieži vien pārcietušajiem traucē ziņot par nodarījumu, iesniegt sūdzības un pieprasīt kompensācijas par kaitējumu, un tas pozitīvi ietekmētu pārcietušo spēju aizstāvēt savas tiesības un atgūt labklājību. Valsts iestāžu izveide, kuras koordinētu centienus valsts līmenī, nodrošinātu visaptverošu valsts pieeju seksuālai vardarbībai pret bērniem, kas ir ne tikai un vienīgi krimināltiesību problēma, bet vienādā mērā arī sabiedrības veselības problēma. Dažās dalībvalstīs pastāvošās šāda veida struktūras ir apliecinājušas ieguvumus, ko sniedz izpratnes veicināšana, noziedzīgo parādību novēršana, cietušo un pārcietušo viedokļa uzklauššana un to efektīvāka atbalstīšana.</p>
Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) izmaksas
<p>Izmaksas galvenokārt rodas dalībvalstu administrācijām. Vēlamais risinājums dalībvalstīm rada konkrētu slogu, ko kompensē pasākumu pozitīvā ietekme uz cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību. Vēlamais risinājums galvenokārt ir stiprināt un paplašināt spēkā esošos noteikumus, nevis radīt jaunus pienākumus. Dažas dalībvalstis jau ir ieviesušas pasākumus, lai paplašinātu krimināltiesību darbības jomu saskaņā ar jaunajiem priekšlikumiem, un ir darījušas pieejamus papildu izmeklēšanas pasākumus, kas tām samazinās regulatīvo slogu. Prasība izveidot valsts iestādi koordinācijas nodrošināšanai arī radītu zināmu regulatīvo un administratīvo slogu tām dalībvalstīm, kurās vēl nav ieviesta nekāda sistēma.</p>
Ietekme uz MVU un konkurētspēju
<p>Nav tiešas vai netiešas ietekmes uz MVU un konkurētspēju.</p>
Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un administrācijām
<p>Būs četri galvenie ietekmes veidi uz valstu budžetu un administrācijām, un paredzams, ka to darbības joma būs ierobežota. Pirmkārt, administrācijai būs jāiegulda resursi, lai veiktu nepieciešamās izmaiņas valsts tiesiskajā regulējumā. Otrkārt, tam, ka būs vairāk pieejamu izmeklēšanas pasākumu, būtu jāpalielina izmeklējamu lietu skaits un līdz ar to nepieciešamie resursi, bet, no otras puses, tas, visticamāk, arī palielinātu izmeklēšanas efektivitāti un lietderību, tādējādi arī mazinot tiesībaizsardzības iestāžu vispārējo darba slodzi. Treškārt,</p>

izveidojot un uzturot valsts iestādes, lai koordinētu centienus apkarot seksuālu vardarbību pret bērniem, tiks radīta pastāvīga ietekme uz to dalībvalstu budžetiem, kurās šādu funkciju vēl nav. Visbeidzot, ierosinātā statistikas vākšana var pārsniegt to, kas jau ir pieejams valsts līmenī, bet atbilst tam, kas jau ir pieņemts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1232 (2021. gada 14. jūlijs) par pagaidu atkāpi no konkrētiem Direktīvas 2002/58/EK noteikumiem attiecībā uz tehnoloģiju izmantošanu, ko veic numurneatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, lai apstrādātu persondatus un citus datus nolūkā apkarot seksuālu vardarbību pret bērniem tiešsaistē¹.

Cita paredzama būtiska ietekme

Vēlamā risinājuma galvenā ietekme ir saistīta ar bērnu, kā arī ar seksuālu vardarbību pret bērniem pārcietušo, labklājības un tiesību aizsardzību tiešsaistē un bezsaistē. Turklāt paredzams, ka priekšlikumam paplašināt cietušo tiesības iesniegt apsūdzības un ļaut viņiem pieprasīt kaitējuma atlīdzību būs ievērojama pozitīva ietekme uz cietušo un pārcietušo spēju aizstāvēt savas tiesības.

Proporcionalitāte

Lai rezultatīvi novērstu galvenos trūkumus, kas konstatēti minētās direktīvas īstenošanā un izvērtēšanā, ar šo priekšlikumu paredzētās direktīvas izmaiņas ir ierobežotas un mērķorientētas. Jebkurš papildu administratīvais slogs, kas varētu rasties šā atjauninājuma rezultātā, tiek uzskatīts par proporcionālu, ņemot vērā cietušajiem un sabiedrībai kopumā radītos ilgtermiņa ieguvumus, arī izmaksu ieguvumus, kas saistīti ar šāda veida nodarījumu novēršanu un agrīnu atklāšanu. Tādēļ priekšlikumā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas vajadzīgi izvirzīto mērķu sasniegšanai.

D. Turpmākā rīcība

Politikas pārskatīšanas termiņš

Vēlamā risinājuma konkrētā ietekme, t. i., faktiskais progress cīņā pret seksuālu vardarbību pret bērniem bezsaistē un tiešsaistē, tiks uzraudzīta un izvērtēta, ņemot vērā trīs konkrētos mērķus. Priekšlikumā ir iekļauti pasākumi attiecīgās statistikas vākšanai, kas vajadzīga, lai varētu precīzi novērtēt šo ietekmi. Pamatojoties uz to, Komisija ik pēc pieciem gadiem sniegs regulārus īstenošanas ziņojumus, kam vajadzības gadījumā pievienos grozījumu priekšlikumus.

¹ OV L 274, 30.7.2021., 41.–51. lpp.